

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 50 kr.
A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy i. hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél elősőbb.
Nyitási sor 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

**Lapunk legközelebbi száma a
kettős ünnep miatt jövő pénteken, e-
szeptember 19-én jelenik meg.**

Röpirat.

Zombor, 1898. aug. 11.

A két legutóbbi számunkban megemlékeztünk egy röpiratról, a mely „Frázis nélkül“ cím alatt a kiegyezési kérdéseket tárgyalja s különösen a gazdákhöz szól. Most ismét egy röpirat fekszik előttünk. A mostani ellentéte amannak s a hogy az elsőnek megadtuk az elismerést, úgy meg kell azt a másodikától tagadnunk. „Uj alakulás“ a címe s „Tetétlen“ álnév van rá nyomatva. Bizony nagyon gyöngé dolog s mégis akadtak ellenzéki lapok, a melyek azt mondják, hogy azt a kormány és Bánffy báró érdekében írták.

Bizony nagyon szomorúan állana szegény Bánffy ügye, ha már ilyen vékony szalmaszálba kapaszkodnék, mint ez a röpirat, a kinek szerzőjéről most már annyi nyilvánvaló lett, hogy nem valami fényes ismeretekkel áldatott meg a jó teremtőtől, sőt a helyes ítélőképesség hiányából kapott a legtöbbet ez életben utra való gyanánt. Már most ilyen értelmű „staférun“ mellett mennyit lehet használni bármely politikai álláspontnak, azt nem nehéz kiszámítani. Biztosítjuk ezt a legifjabb (lehet legöregebb) Anonymust, hogy ezen röpiratával a kormány politikájának tett állítólagos szolgálatai fejében bizonyára nem fogja megkapni a tizenegyedik szobrot, ott a legöregebb Névtelen mellett.

Nem is azért hoztuk fel itt ezen a helyen a legfrissebb uborkatermést, mintha komolyan szóba akarnánk állani annak általunk mélyen tisztelt, bár ismeretlen szerzőjével, hanem azért, hogy kiragadjunk néhány kérdést, a melyet ő csak rágszál, de feltörni nem tudja és olyan állapotba juttatja, mint a kis baba a tárgyat, melyet szájába vesz.

Magyar dinasztia, nemzeti dinasztia, új nemzeti nagy Magyarország, Európa védőbástyája a szláv terjeszkedés ellen stb. Ezek azok a nagy kérdések, nagy dolgok, a melyeket ez a Tetétlen nevű ur feszeget akkora felületességgel és könnyü-

vérséggel, hogy szinte csodálkozunk rajta. Ezekkel a világraszóló nagy kérdésekkel pedig úgy bánik, mint valami sakkfigurákkal. Ide-oda tolja, löki, huzogálja őket, a logika tekintetében egész szabadjára hagyván az esztét.

Nevetséges mindjárt az alapfelfogása, midőn ezen nagy nemzeti átalakulásról azt hiszi, hogy az máról-holnapra megtörténhetik és még könnyebben megy, mint Magyarországának önálló vámtérületre való berendezése, melyről még a fanatikus önálló vámosok is azt tartják, hogy csak fokozatosan, több év múlva érhető el. A nemzeti államot mindennap csináljuk. Ehhez a nagy dómhoz mindennap hordunk követ, minden nap rakunk rajta néhány soronyit. A munka sohasem szünetel. De úgy vagyunk vele, mint a zsidók voltak az elpusztított Salamon-templomának felépítésével. Egyik kezükkel építettek, a másikban a kivont kardot tartották, hogy készen legyenek minden percben a védelemre a fenyegető ellenséggel szemben.

Nekünk magyaroknak külső és belső ellenségeink vannak, de elég erősek vagyunk arra, hogy mind a kettővel szemben sikerrel megvédjük magunkat. Mi a saját erőnkkel érvényesülünk. A mi erőnk duzzadó, fokozódó. Állami és társadalmi intézményeink mind nemzeti, nemzeti célokat szolgálnak, nemzeti önértetünket az ebben rejtett erők fokozzák. Mi nem voltunk eddig sem Ausztriához láncolva erőszakkal, hanem kölcsönös alku, egyezmény, szövetség útján. Ha a vám- és kereskedelmi szövetséget megújítani esetleg nem sikerül, ez nem jelenti ránk nézve mintegy a szabadulást, az új átalakulás kezdetét, annál kevésbé, mivel mi őszintén, igazán szeretnénk az eddigi vámunió iránt méltányos feltételek és alkotmányos garanciák mellett lenni. Mélyen fogjuk sajnálni, ha ez nem fog esetleg sikerülni.

Az önálló vámtérületet soha sem tekintettük mi nemzeti vívmánynak. Ez tisztán kalmárkérdés. Ha kénytelenek leszünk vámszövetség nélkül lenni, ettől a tudattól nemzeti önértetünk nem fog dagadozni és az önálló berendezkedést nem fogjuk úgy fel, hogy most belecseppent Magyarország a függetlenségbe, mert az volt eddig is és az marad a vámunió mellett is.

Ezt elismeri és tudja, érzi mindenki. talán csak ez a névtelen politikus nem, ki ezt a Ma-

gyarországot még mindig olyan kis lánynak tekinteti, a ki csak ezután kap hosszú ruhát és kezd nagy leányszámba vétetni. A mi nagykorúságunkat, függetlenségünket eddig is sikerült elismertetni mindenkivel. A német császár tavalyi kitüntető látogatása, a melynek jelentőségét ez a névtelen politikus egészen ferde világításba helyezi, a multnak szólt. A magyar tradícióknak, a melyből jövő küzdelmeinkre erőt merítünk. Mi tényezők vagyunk ebben az osztrák-magyar monarchiában; mi tényezők vagyunk önállóan is, kikre magas szövetségeinek számíthatnak. A mi sorunk és nemzeti állami existenciánk meg van alapítva. Erre nézve nem kell új átalakulás.

A mi nemzeti államiságunk kifejlészetésére bizonyára nem szükséges az, hogy az osztrák viszonyok úgy összekavarodjanak, mint most vannak. Ez ránk nézve legfeljebb csak azt jelentheti, hogy ilyen állapotban nem tudjuk Ausztriával megcsinálni a vámszövetséget, de bizonyára nem az önálló vámtérület esetleges életbeléptetésétől számítjuk majd a magyar független, nemzeti állam megalapítását. Nem onnét kezdjük történetünkben az évszámozást. Nem ez lesz az új átalakulás kezdete, a mire nincs is szükségünk. Vagyunk és maradunk.

A cseh szupremáció.

Ádáz, immár válságra vezetett közjogi harcainknak csaknem egyedüli oka a cseh nagyzás és a cseh államjogi törekvések, melyek a monarchiában azon kovászt képezik, mely nem egyedül magát Csehországot, de e poliglott birodalomban az összes szláv elemeket mozgásba hozta. Szóval szétbontólag hatott ez mindenhová, oda is, hol eddig nemzetiségi kérdést nem ismertek és a nemzetiségek békében egymással megélték.

Megfoghatatlan a csehek ezen dédelgése az udvar és a kormányok részéről, kiknek egyik főérdemük az, hogy az abszolutizmusnak mindenkor legfeltétlenebb, legodaadóbb hívei voltak; nem épen elvből, lojalitásból, hanem jól takart önzésből és hatalmi vágyból. Ennek folytán a csehek az udvari dignitások, a katonai és politikai méltóságok nagy hányadát képezték és képezik mindig ma is Ausztriában; és hol valamely más nemzetiség törekvéseit elnyomni kellett,

A „BÁCSKA“ tárcája.

A GYÉMÁNTKÖSZÖRŰS.

R. Bonin H. regénye.

Fordította: Szöllösi Jenő.

(Folytatás.) (23.)

Huszonkettődik fejezet.

Blomkisz egy hétre rá szerecsésen bazaarkezett Rotterdamba; utközben sírgős dolga akadt s így csak ma juthatott hozzá, hogy van Heeren kapitányt nyári lakában felkeresse.

A kapitányt felindult, baragos állapotban lelte. — Hallottam arról a balesetről, mely téged ért, van Heeren barátom, szölt Blomkisz, miután egymást kölcsönösen üdvözölték. Véletlenül a biztosító társaság ügynökével, Paulsennal is találkoztam, a ki szóba hozta a te kényes ügyedet is.

A kapitánynak az említett találkozás híre nem esett jól, mindazonáltal nem árulta el meglepetését. — Hja, barátom, az egy ördögös história, sok időmet poszékolja el ez az ügy; de nyugodt vagyok, annak a copfos kereskedelmi kamarának még a torkára forr ez.

Blomkiszot meglepte ez a beszéd. Van Heeren tehat kész még perre is vinni a dolgot. — Van Heeren, szölt most a kapitányhoz, most nem a te bolondos biztosítási ügyedben kereslek fel, ahhoz semmi közöm, a te dolgod mint egyezkedel velük; de azt szeretném tőled megtudni, mi uton jutott az a Sivers Pál a Donna Annára s hogyan s mért vette magát a tengerbe.

A kapitány nem hitt Blomkiszot ama biztosításának, hogy biztosítási ügyéhez semmi köze. A Sivers után való kérdéskérdését is csak kifogásnak vette, melylyel a furfangos detektiv csak adatot akar gyűjteni, mely őt az ő kényes biztosítási ügyéhez vezesse.

— Kedves barátom, szölt Blomkiszhoz, mi sokkal régebb ismerősök vagyunk semhogy komédiát játszanánk egymással, téged a társaság azzal bizott meg, hogy fur-

fangos eszeddel engem a binárba téveszsz. Ez a játék, kedves pájtás, aligha sikerül.

— Szó sincs róla, szabadkozék Blomkisz. Hiszesz becsültszavamnak?

— Igen, ha komolyan adod azt, szölt van Heeren.

— Nos, ugy esküszöm előttem, hogy a társaság nem adott megbízást s hogy véletlenül és privátim beszéltem Paulsennal. Hogy mint pusztult el a Donna Anna s mint jutott a bordóba bor helyett víz, ahhoz hivatalból semmi közöm s azt nem kutatom. Ha azonban egy ilyen eset, mint a tied is, feltűnő csalásnak mutatkoznék, természetesen, hogy ha saját édes testvérem volna is a bűnös, firtatnék utána s börtönbe juttatnám a csalót — ez a hivatásom s erre megesküdtem. Most azonban nem jöttem a te biztosítási ügyedben, hanem azt szeretném tudni, honnan ismered te Sivers Pált és hogyan fogadtad fel hajódra. Van Heeren, az igazad valljad.

— Azt is akarom, szölt látzólag nyugodtan s meglegedetten a kapitány. Az az ember, mint egy utszeli csavargó, egy árva filler nélkül, az éhségtől halálra gyötörve esett össze. A fehércseledek szíve megessett rajta s a házba vitték, tudtomon kívül előbb . . . később megtudtam, megszólitottam, intelligens, józan embernek ismertem meg s miután megbízható éjjeli őrm nem volt, felfogadtam a legényt a hajóra, viselkedése elűtött a többi matrózokétól; a mint mondta, gyémántköszörűlő, csendes volt mindig mint a gyermek, vagy mint egy szegénylős leány. Sokat olvasott, valószínűleg az zavarta meg; a helyett hogy aludt volna, egész éjjel fel s alá járt s mikor a dekre rohanna tombolt, orditozott, már rég éghetett méhében a bajó s a tűzet nem fojthattuk el. A legénység most is együtt van, hogy szükség esetén tanuavallomást tegyen. Megkérhették őket, valamint fekete kormányosomat is, a ki a dühögő embert féken akarta tartani, persze hasztalan. Ime, elmondtam mindent.

— Felvételekor beirattad-e a révkönyvbe? kérdé tovább Blomkisz.

— Nem, a dolog így esett meg. Az ember megbetegedett s megegyezésünk dacára sem lehetett a hajón elutazásunk előtt segítségemre, csak az elutazás napján állt némileg helyre az egészsége. Korán reggel egyenesen a hajóra lépett s azzal az Anna kifutott a kikötőtől. Te jól tudod, hogy az utolsó felőrában sok a dolog s

arra nem is gondol az ember, hogy egy kíséző felvételek bejelentse.

— Pedig okosan tetted volna, ha megteszed, szölt komolyan Blomkisz. Ez a hanyagság tiz forintodat bánja.

— Már lefiztettem, szölt meglegedetten a kapitány.

— És ama ember vízbefullása, eltűnése csakugyan úgy esett meg, a mint azt az újságok hírtl adták s a mint a dolgok rendjét te itt nekem elmondad? s ama ember tényleg meg is halt? tette fel különös hangsúlylyal komoly, faggató kérdéseit Blomkisz.

Van Heeren e különösen hangsúlyozott szavakra egyenesen a detektiv szeme közé nezett.

— Igen, így esett meg minden, sajnálom szegényt, nagyon jóval, finom ember volt, de jól járt! inkább halott, mint élő halott, mondá nyugodtan a kapitány.

— Te kétszer nőtél, ugy-e bár? kérdé most Blomkisz, előbbeni beszédét hírtelen abba hagyván.

A kapitány szuró szeméit villamgyorsan veté ra a kérdezőre.

— Igen! szölt most egy kissé engedékenyebben. Első feleségem akkor halt el, mikor Battaviában voltam.

— Honnan tudad ezt meg? kérdé barátságosan Blomkisz.

— Úgy tudatták velem, válaszolt van Heeren lát-ható türelmetlenséggel.

— Csak úgy kérdem, nyugtatta meg Blomkisz.

— Te nem szoktál „csak úgy“ kérdegetni, te mindig ki akarsz valamit tudni.

— Igazad van, nevetett a detektiv. Már harmine éve ismerlek. Régebben, Amsterdamban tőzsmedok voltunk; ifju éveidben viselt dolgaiddat, lepkeéleket, különösen első hazasságodat sohsem tudtam megérteni, — s ezért te is csak természetesen tartod, hogy annyi esztendő eltelté után, mindez eszembe jut s felőle kérdezősködöm. Halotti levelad vagy más efféle írásod persze nincsen róla, tette úgy könnyedén hozzá a detektiv.

— Nem, azzal nem rendelkezem; még egy szelet papir sem maradt meg emléktől, szölt határozottan bangon van Heeren.

— Hiszen egy alkalommal azt beszélted, hogy fiad is volt.

ott a csehek a legnagyobb odaadással kínálkoztak, azon utógondolattal, hogy más nemzetiségek elnyomásával, a magukét felépítsék.

Először is mint az abszolutizmusnak vak eszközeit karolták fel a csehek, de vannak még más politikai okok is ezen kívül. A dinasztia, bár szövetséges Németországnak és látszólag a két uralkodó benső baráti viszonyban él, Ausztria tart Németországtól és azt hiszi, hogy utóbbiban megvan a bekebelezési aspiráció, ha nem közel, de messze jövőben; pedig ha Németország azt az utolsó hadjárat után, egyenesen Bismarck akaratára nem létesítette, ezután még kevésbé teheti a mostani politikai körülmények miatt.

De hiába a Wacht am Rhein dala imitt-amott megcsendül, az udvart ez igen kellemetlenül érinti: ott vannak azután a régóta lojalistoknak ismert csehek, kiknek nagyobb részéből áll a környezet, azokat kell erősíteni és Prágából egy végvárat kell alapítani a nagynemetség ellen.

De ezen valóban semmisenek mondható politikai okon kívül van még egy másik, melyet az ügyes csehek hatalmuk erősítésére a legutolsó időben is pompásan kijátszottak és ez az Oroszország felé való gravitáció.

Eszük ágában sincsen soha oroszokká lenni, hanem régi történelmük, irodalmuk, de hitük miatt is az 1820-ban a fehér hegyi csatában elvesztett politikai önállóságuk után törekcsenek, pedig az orosz, mint maguk is jól tudják, mindent a panrussismus nagy üstébe dob és így létezni megszűnnek. Ausztria udvari és magasabb körei azonban félnek az orosz kolosszustól, meg vannak rökönnyölve a csehek orosz szeretkezéseitől és főleg félnek, hogy egy esetleges oroszországi háborúban eddigi lojalitásuk dacára az ellenséghez átszegődnek. Ennek folytán a legfőbb állami feladatnak a csehek kiélegetését tekintik és alattvalói hűségüket továbbra is a legmesszebbmenő kedvezményekkel megakarják vásárolni.

Innét van az osztrák kormányok részéről azon konok következetesség, hogy a nyelvrendeleteket eddig vissza nem vonták, dacára, hogy már minden párt azon álláspontra helyezkedett, hogy e tekintetben az illetékesség vagy a birodalmi tanácsot, vagy pedig a tartománygyűlést illeti és így azok a kormány általi alkalmazása annak illetékességi körén túl esett. Ezen cseh szupremációt megszült Ausztriában azon általános felforgatást és sokszor a legnemtelenebb fegyverekkel vívott harcot, hogy a kiegyezést eddig érdemileg a birodalmi gyűlésen nem tárgyalhatták és mi is, — mint Pilátus a kredóban, — akaratlanul részesei vagyunk ezen chaotikus állapotoknak. Maradjanak meg a csehek a többi nemzetiségek életfeltételeinek természetes keretében, ismerjék el, hogy a monarchia belső egysége miatt egy állammalválnak, a németnek, léteznie kell, főleg ne dédelgessék a felső körök a husszítáknak ezen tourbulens utódait, — béke lesz túl a Lajthán — és megszűnik ezen boldog-

— Meséltem volna? kérdé van Heeren, elcsodálkozottan, szinte libetlentül.

— Múhogyan honnan tudhatuám, szolt most Blomkiszint szinten elcsodálkozottan.

— A fiu egy éves korában halt meg, így hallottam Battaviából, biztos forrásból.

— Persze arról sincsen papírod?

— Az ördögbe is! mit kinezol buta papirjaidal? pattant fel mar dühösebben van Heeren. Nincs róla irasom, nem is kell; az egész históriát lusz éve, hogy a fiu takarja, mit kaparod ujból elő, hagy má egy szor abban hiabavaló faggatasodat.

— No hat akkor mondok én neked egyet, kedves barátom, van Heeren; az az egy éves korában elhalt gyermek minden kétséget kizárólag nem más, mint Sivers Pal, aki a Donna Annán lelta halálát. Nem más valaki ő, hanem az Elmenreich Rebekával kötött házasságból eredő fiad — s ezzel nem egyet, de sokat mondott Blomkiszint, nyugodtan, hangsulyozva minden egyes szót, hogy az oda tüssön, abová ő akarja.

A kapitányunk le is esett az álla erre a meglepő hírre, ket kezével fogózkodott a székbe, hogy le ne forduljon; szolani akart, de megakadt a torkán. Nagyon csunya változott a kapitány arca. Rémes volt ránézni; maga Blomkiszint adta így elő.

Végre magához tért a kapitány s vén, fátyolozott hangján kiálta:

— Az nem igaz! te hazudsz, Blomkiszint.

— Kedves pajtás! ez olyan igaz, mint amilyen igaz az, hogy pár nappal előbb Hamburgban Elmenreich Samuella és Elmenreich Rebekával beszéltem. De még egyet mondok neked, van Heeren; jó, hogy fiad meghalt, mert nagy és alapos gyanuvál illetik, igen értékes gyémántot tulajdonított el a gazdája műhelyéből s odébb állt vele. Mikor kapud előtt összeesett, még nála volt a kő, mert később adta el Hamburgban, amikor a Donna Anna ott horgonyt vetett, ezt már kitudtam. Nem nagy büszkeség, ha az embernek tolvaj a fia. Látod, ez vezetett engem az Anára s onnan ide hozzád. Fiaid meghalt, egyet-mást hat töled akartam megtudni, hogy hivatalos jelentésem teljesen adhasam be. Most már mindent tudok, s nem tartóztatok tovább neves van Heeren Kurt barátom. Nagyon elítélendő, ha az apák nem törődnek a fiaikkal, mert látod, elhanyagolva őket, tolvajként látják viszont. — (Mindent részvevő szívvel mondta.)

(Folyt. köv.)

talán circulus vitiosus, mely évek óta belsejében ádáz izgatottságban tartja ezen szerencsétlen birodalmat.

R. A.

Örök béke.

Írta: Szutrély Schober Béla.

A béke fehérgalambja röpdés az Atlanti óceán felett Hispániából Amerikába, Amerikából Hispániába. A fölösleges puskaport elfogyasztják még, aztán elül a rombolás vihára. Meg kell vallani, fenséges színjáték az ilyen háború, de a belépti díja igen magas: a halál rizikója. A színjáték végét előre megjósolta mindenki, de azért végigjárták. Csak hogy itt előadás után sokszor nem lehet más vacsorát magához venni a szereplőnek, hacsak az Ur vacsoráját nem. A hősiesség szellemét nyomom követi a pusztulásé, a háborút az özegek és árvák átkos könnyei.

Nem volt volna-e természetesebb, ha egy nemzetközi választott bíróság megítéli, kié lesz ezután Kuba, a két állam belenyugszik és nem küldi egyik sem a maga népet az öldöklésbe. Ma, mikor mindentel a békeről beszélnek, talán nem lesz érdekeltelen az örök béke agyonhallgatott nagy eszméjéről s a korszellemből való viszonyáról szólni.

A Taine Hypollit milieu elméletének igaz hive vagyok. Valóban a korszellemből szüli a nagy embereket, a korszellemből teszi gazemberré a bűnöst. S a korszellemből nem egycsek, nem is egyesületek alkotják, hanem a történelem a maga titkos rugóival. Tehát a korszellemből ura az egyéneknek s ha a szolga fellázad, bilincsbé verik. A ki az ár ellen uszik, elmerül. Így teremnek és így buknek el a tragikus hősök. Minden hibe az örök béke egy-egy tragikus hős. Csodáljuk heroizmusát, melylyel hadat izen a közfelfogásnak, mikor nem a szünetlen harcot, de az örök békét hirdeti az emberiség természetesen, tehát egyedül udvözítő állapotának. Feltjük, látván, mint nő fejére a veszély: az ellentábor cáfolata, e kardcsörtető hencsérés. Szánjuk, holott természetes, hogy őt, a szunyogot meglegyinti ellenfele, az elefánt — és vége. Eszerint a tragikum tökéletes volna. De az örök béke hibe csupán apró szunyogok és a szunyogoknak a sorsa legfőbb tragikomikus.

Ezen a hangon szoktak beszélni az örök béke híveiről, ironikusán. De minél többet tűrnek érte, annál szentebb az eszme, a zászló, a melynek ők katonái. A keresztény mártírok testéből kiömlő verzapör megáztatta a földet és tanáik hibe dusan nőttek ki belőle. A világraszóló eszmék teremtő zsenije szinte kivétel nélkül sokat szenvedtek a harcban, melyet az emberi természet konzervativizmusa kizárni akart. Hannibal, Jézus, Mahomet, Napoleon, Bismarck nemcsak új eszméik diadalra juttatásában fáradoztak, de az ósdi, meggyökereedett meggyőződések leküzdésében is gigászi erővel működtek; mert amaz csak emennek árán érhettek el.

De a békebarátoknak még vigasztalanabb a sorsa. Mert azok a ködbevesző nagy alakok nyilt sisakos ellességgel álltak szemben, de az örök béke eszméjének idealistái csak szánakozó mosolylyal, kicsinylő guynnyal találkoznak. És a kicsinylő tekintet égetőbb sebet vág, mint a pattogó ostor. De vajjon ez a mosoly feltétlenül azt jelenti-e, hogy az örök béke merő utópia? Vagy jelenthet talán mást is? Jelentheti, hogy a kor még nem érett meg erre az eszmére. Hisz ugyanez a guynmosoly volt a jutalma Galileinek, Kolumbusznak. Az idealizmus és realizmus küzdelme ez. Egy szellemes német író ezt mondja: Wenn alles Reale vergänglich und die Idee unsterblich ist, so ist doch das ganze Ideale einzig das Reale.

Csakugyan a nagy realistákban jó adag idealizmus lakik. A nagy realisták épúgy, mint a nagy idealisták megelőzik a maguk korát. Nemrég például nagy szenzáció keltett egy német röpirat, a mely a szocializmus problémáját logikusán és könnyedén fejtette meg. És egy szép napon kistűk róla, hogy plágium az évszázadokon át mellőzött, elfeledett Aquinói Szt. Tamás eszméiből.

A nagy idealisták művei mindig maradandóbbak, mint a nagy realistákéi, de a nagy realisták alkotásai látszólag több áldást árasztanak az emberiségre. Azonban nem csupán kenyérrel él az ember, de Isten igéjével is.

Nem ötletszerű kitérés ezek az idealizmus és realizmus viszonyáról, mikor az örök békeről óhajunk néhány szerény észrevételt tenni. Az örök béke a legideálisabb eszme és ellenségei fegyvereinek tárháza névleg a realizmus, tényleg pedig az a köznapias felfogás, melylyel annyi ember vegetál — mert az nem élet — nap-nap mellett s nem tud elképzelni a mai társadalmi berendezkedésnél bölesebbet. Csak nem fogunk a strucc szerepére vállalkozni, a mely a homokba dugja a fejét és azt hiszi, hogy mivel ő nem lát, őt se látják. A társadalmi bajai immár a körmünkre égnek, eszevesztettség ignorálni őket. Oriási fontosságú, radikális reformokra van szükség, új politikára, a mely nem csupán a nemzetközi érintkezés formáit tartsa szem előtt — kifelé, hanem orvosolja a szocialis bajokat, egyenlítése ki a tökéle és nyomor éles ellentétét. Ennek a problémának a megoldására az örök béke döntőleg folynek be.

Ha a nép kezében maradna az a sok millió, billió forint, a mit évről évre a katonaság, a társadalom és telhetetlen molochja, megemészti; megvolna a viszonylagos jólét, a béke, a haladás, a tudományok fellendülése és a kondició sine qua nonja. Mert mire költjük azt a tenger pénzt? Aranyzsinórra és löporfűstre. Hat ebben a tekintetben ma sem tudunk szabadulni a középkor áldatlan örökségétől, a nyers erő kultuszától. Mert ma is a hadi állomány minősége, a fegyverek száma adja meg az államnak a tekintélyt és nem műveltsége. És épen ez, a tekintély megszerzése és megtartása egyik főcélja a hadseregnek. Mondják, hogy a nép ott tanul, hozzászokik a rendhez, fejelembe, izmosodik, világot lát. Igaz mindez. De arányban állnak-e mindezek az eredmények azzal a nagy áldozattal, a mibe a nemzetnek kerülnek? Épen nem. Ha a hadsereg megszűnik, azzal a rengeteg összeggel sokkal bővebben részesülhet a nép a civilizáció áldásaiban, mint a katonáknál, a hol a mit kap, azt is kegyelemképen kapja, holott véres verejtékének árán kétségtelen joga van hozzá. Nemrég is előkelő helyről hallottuk: a katonavilág létjogosultságát adja meg, hogy ma a korszellemből bontó irányai között a valódi szabadságnak, a művelődésnek kimagasló óre. Ezt bizony nem tapasztalhatjuk. A korszellemből

bontó irányai közt az intező körök vak eszköze, és ha azok úgy akarják, nemcsak nem óre a valódi szabadságnak, hanem egyenesen megsértője. De különben is a korszellemből fejlődés lehet-e, kell-e szabályozni puskaussal? És ki tudja, ha nem akarna a puskaussal irányt jelölni a korszellemből, tán nem is bontó irányban haladna. Halljuk azt is, hogy ma már a haderő nem idegen elem, minthogy a polgár is katona, a katona is polgár. Vajha így volna! De mindnyájan sóhajtozva tekintünk a kínai falra, a mely bennünket, civileket, a katonaságtól elválaszt. És ez a sóhaj nem mindenkinek a részéről száll az aranyesőtűs, kibalesontozott bluz felé, a miben olyan könnyű szép asszonyokat hódítani. Némelyek azért is sóhajtoznak, mivel a tiszt urak azt hiszik, hogy érttek van a nemzet és nem ők a nemzetért, hogy csak ez a két kategória van: ur és civil, több nincs.

Bizony a közérzet mit se tud a hadseregnek és a polgárságnak újabbkeletű asszimilációjáról. A parasztság most is keserű könnyeket hullajt, szinte elsi-ratja a fiát, ha októbernek eljelen be kell rukkolni. Pedig most nem kell se élethossziglan, se negyven évig szolgálni, mint a régi rossz időkben.

Előnyei módfelett száken vannak a katonavilágnak, hátránya annál több. Igen könnyen lesz az abszolút hatalom jobbkéze és leigazója a népek, a melynek veréből való vér. Gyakran szolgálja a hadsereg egyesek hűségén kívül nemzetek hűségét becsületbeli ügyekben, területgyarapításban. Ezeket is sokkal simábban el lehetne intézni szabad akarat és méltányosság szerint választott békebírókkal. Nem új ez az intézmény sem elvben, sem gyakorlatban. A „Le Parti de la Paix“ francia békeegyesület időbeli sorrendben összeállította azt a nyolcvan esetet, melyekben választott bíróságok véres háborúknak vetettek gátat határozataikkal. De egyes nagyképszerű naplapok csak úgy tudnak írni a békebarátok működéséről, hogy „dühösen tiltakoznak a gyűléseiket.“ S nem gongolnak arra, hogy ha azok a békebarátok igazán olyan nevéstéges alakok, akkor nem állának az élőkön Jókai Mór, Türr István, Vambéry Ármán és más hasonló nagynevű férfiak és nők. És ez nagyon stilszerű. Ott, a hol a humanizmus, az ember-szeretet bontja ki zászlaját, nem hiányozhatik az ember nemesebb fele, a nő.

A békeegyesületek egyre nagyobb tért hódítanak. Ma már minden kulturállamban van békeegyesület, csak a spanyoloknál nincs. És ez is jellemző. Az a nemzet, a melynek lelkébe bevesződött a Pyreusok komor fensége, a castilliai fenséges komorsága, a melynek ereibe felszivódott a hatalmas göt zord természete és ezzel egyidejűleg a vandálok rombolási szenvedélye, a mely szinte nyolc századon keresztül küzdött az arabokkal, a melynek — ezek után nem csoda — szenvedélye, jelszava: matar! ölni! ez a nemzet nem lehet fogékony az örök béke iránt, mikor eleme az örök harc. Pedig az eszme hatalmasabb a fegyvernél. Nagyon találóan, szépen mondja egy kiváló francia író: Egy agyugolyó csak hatszáz mérföldnyire megy óránként, a vilá-gosság hatvanezer mérföldet balad minden másodperc-ben. Ebben áll Jézus Krisztus előnye Napoleon felett.

Nemcsak nagy írók, nagy gondolkodók, de az aktív élet nagy emberei, államférfiak, hadvezérek, uralkodók, jobbadán a béke mellett foglalnak állást. S miért vannak mégis háborúk? Mert a politika a körülmények-bez való simulékonyosság.

S ha a békebarátok eredmény nélkül tettek lépéseket most husvétkor, az amerikai-spanyol hadüzenés idején, tavaly husvétkor, a görög-török küzdelmek küszöbén: ez mit sem von le érdemükből. Mert az érdemet az igaz ember nem az eredményhez szabja. Mi, az örök béke hívei, kevesen bár, de annál inkább összetartva, haladunk a magunk útján, a melyre szívünk meggyő-ződése terelt. Valljuk, a mit Hugó Viktor: „Míg helyre nem lesz állítva a rend, a mi nem egyéb mint az általános béke, míg összhang és egység nem fog uralkodni, addig a haladás állomásai a forradalmak lesznek.“ Azt akarjuk, hogy a haladás forradalmak nélkül történjen. Válgék valóságga a multak álma, a jelen reménye: legyen boldog a huszadik század emberisége, jutalmul a tizenkilencedik század küzdelmeire. Legyen a jövő század az egyenlő jog, az igaz testvériség és örök béke százada.

Ujdonságok.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter dr. Borostyán Sándor zombori pénzügyi fogalmazót a szécsárdi pénzügyigazgatósághoz segédtitkárrá nevezte ki.

Honvédeink gyakorlati. A helybeli honvéd zászlóalj ma reggel indult utnak Szabadka felé. Holnapután érkezik oda s az ott megtartandó ezredgyakorlatok után honvédeink a Buziás környékén megtartandó nagygyakorlatokra mennek.

Vasuti hozzájárulás. Az ó-becse-zomborgombosi h. é. vasut kiépítése ügyében dr. Drakulits Pal és dr. Dimsits István ügyvédek előmunkálati engedélyesek kérvénye tárgyában O.Szivac község képviselő-testülete e hó 8-án tartott képviselőtestületi közgyűlésen 80,000 frt segélyösszeget szavazott meg. Ha a felmutatott jó példát a többi érdekeltség is követni fogja, úgy egy rég érzett hiány fog beálltani.

Szövetségi közgyűlés. A bácsmezei túzólt szövetség közgyűlése B-Topolyán fog f. évi szeptember hó 7. és 8-án megtartatni, a mely alkalommal a megyei túzólt-testületek részére túzólt versenyek rendeztetnek. — A verseny feltételek megállapítása végett Várossy László szövets. alelnök (Zombor) és dr. Hadzsy János b-topolyai önkéntes túzólt parancsnok, Wenczel Lajos szabadkai önkéntes túzólt alparancsnokkal a versenyek feltételeit végleg megállapították. E versenyen az „ó-becsei önkéntes túzólt-testület“ is részt fog venni. — Megemlítjük még, hogy ugyan ezen alkalommal fog a b-topolyai önkéntes túzólt-testületnek zászló szentelési ünnepe is megtartatni. A zászlóanyai tisztet gr. Zichy Nepomuk Jánosné vállalta el.

Választás. Petrovovszellön körállatorvossá Sebestyén István választott meg.

A dalárdisták utja. Emlegettük már, hogy a mi kaszinó egyleti dalárdánk is részt vesz az aradi országos dalversenyen. A dalárdisták ma reggel a gyorsvonattal utaztak el és pedig énekesek 30-an, a partoló tagok közül pedig 10-en.

Eljegyzés. Ornstein Henrik Nagy-Becserekről eljegyezte Kassovitz Mór ó-kanizsai kereskedő leányát Riza kisasszonyt.

S-án
telye
gazd
esket
frigy
a na
assz
Bele
miga
Pal
tanit
pezo
bol
rona
zatol
tanit
iskola
hallgat
segely
hogy
tanév
és va
kerve
f. évi
vállas
legű
kötele
Kelt
reuz
Anna
fogad
telme
nevet
tent
dr. Lu
a válla
leszaca
a nyil
meny
sertiles
vizsg
O Sziv
jel sica
mekék
erős el
földb
völg
roppa
S
évi a g
palya
kerékp
szallod
kapu
vissz
logia
vendg
szama
3. 10
díjat
Hanc
6. Tav
futás.
ugras
vezet
szama
szamok
senye
vendg
gyepp
Tancig
belept
nülök
sport-s
dezos
és vit
gyögl
gyöbl
Enne
örök
milit
keres
bálys
tekin
talab
vehet
sitől
a tau
bizost
talab
fel, a
osztal
nülök
reske
vizsg
kanasz
vasart
irauly
megf
resen
a meg
veszt
nek ki

Esküvő. Landgraf Jakab csonoplai lakos f. hó 8-án kötött házasságot Hanbrich Miklós csonoplai tekintélyes polgártársunk, Fernbach Károly nagybirtokos gazdatisztjének kedves leányával, Juliskával. A polgári esketés befejeztével a fiatalok egyházilag is megáldottak frigyüket. Az esküvőt nagy lakoma követte, mely után a násznép egész a késő hajnali órákig járta a menyasszony-táncot. Násznagyok voltak a menyasszony részéről Belczer József, a vőlegény részéről pedig Koller Jakab, míg a vőfélyi tisztet ifj. Karácson Gyula és Karácson Pál töltötték be.

Pályázat. A Bács-Bodrogh vármegyei közséki tanító-egyesület központi választmánya a tulajdonát képező s kezelése alatt álló „Czifrusz Ferencz” alapítványból f. évi augusztus hó 29-iki ülésében az első 100 koronás ösztöndíjat folyósítani óhajta, arra ezennel pályázatot hirdet. Az alap célja: a vármegye területén működő tanítók vagy tanítónőknek polgári közép- esetleg felsőbb iskolát, tanítóképző-intézetet vagy bármely szakiskolát hallgató szorgalmas és jó magaviseletű gyermekeinek segélyeztetése. Felhívtnak az erre igényt-tartó szülők, hogy gyermekeiknek: születési, erkölcsi és az 1897/98. tanévről szóló iskolai, saját részéről pedig illetékességi és vagyoni (bélyegtelen) bizonyítványokkal felszerelendő kervenyeiket alulírott elnökséghez címezve legkésőbb f. évi augusztus hó 25-ig terjesszék be. A pályázatban vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül: bármely jellegű iskolánál működő vagy bármely tanító-egyesület kötelekébe tartozó tanítók gyermekei is résztvehetnek. Kelt Bezdánban, 1898. évi augusztus 1-én. Molnár Ferencz, a vármegyei közs. tanító-egyesület elnöke.

Örökbe fogadás. Mátyus Ferenc és neje Blahó Anna zombori lakosok kiskoru Blahó Arankát örökbe fogadták; az örökbe fogadási szerződést, a melynek értelmében a kiskoru a Blahó név elhagyásával a Mátyus nevet veszi fel, az igazságügyminiszter jóváhagyta.

Szerencsétlenség. Nagy szerencsétlenség történt tegnap egy házépítésnél. A honvédkaszárnya mellett dr. Huber József, városi orvos épített földszintes házat; a vállalkozó valami Blum nevű torzsai palár. Az állvány leszakadt s nyolcan, 6 férfi és két nő, lezuhantak. Mind a nyolcan súlyos sérülést szenvedtek, úgy, hogy valamennyit be kellett szállítani a kórházba. Egyik nő sérülései életveszélyesek. A rendőrség a legerélyesebb vizsgálatot indította meg.

Óvoda vizsgál. Szivácról írják: Folyó hó 7-én O Szivácon Herold Hermína ó-ziváci óvónő egy nagyon jól sikerült vizsgát adott. Pompásan szavaltak a gyermekek. Seltészter Karszika megnyitó üdvözlő beszéddel erős eljenzést nyert. A csöpp ember alig látszik ki a földből s már is szaval. Nagyon ügyes volt az egész vizsga. Csinosak voltak a kézimunkák. Meglátszik a roppant munka, amit az óvónő kifejtett.

Sportverseny. A szabadkai sport-egylet 1898. évi augusztus hó 15-én a palicsi parkban épült verseny-pályán tartja II. házi versenyét. Reggel: 1. Országúti kerékpár-verseny, 66 kilométer. Indulás 5 órakor a Pest szállodától. Vesselenyi-utca, Gabrics-töltés, a sándori kapun keresztül Topolyára a nagyvendéglőig s onnan vissza ugyanazon úton a Pest szállodaig. 2. Távgyaloglás, 33 kilométer. Indulás 5 órakor a topolyai nagyvendéglőtől. Utirány és érkezés ugyanaz, mint a kerékpár számmal. — Délután: Palicson kezdete fél 4 órakor. 3. 1000 méteres kezdők kerékpárversenye. (Kik még díjat nem nyertek.) 4. 100 yardos síkfutás, 91 1/4 méter. (Handicap.) 5. Súlydobás 7 kgos vasgolyóval. (Handicap.) 6. Tavugrás, földről. (Handicap.) 7. 400 méteres síkfutás. (Handicap.) 8. Szeretornázás. (Mintacsapat.) 9. Rudugrás. (Handicap.) 10. 5000 méteres kerékpárverseny vezetődíjjal. — Díjazás: Az I. számnál 4 óra, a 2. számnál 5 óra, a harmadiknál 6 óra, a negyediknél 7 óra, a ötödiknél 8 óra, a hatodiknál 9 óra, a hetediknél 10 óra, a nyolcadiknál 11 óra, a kilencediknél 12 óra, a tizediknél 13 óra, a huzadiknál 14 óra, a tizenötödiknél 15 óra, a tizenhatodiknál 16 óra, a tizenhétödiknél 17 óra, a tizennyolcadiknál 18 óra, a tizenkilencediknél 19 óra, a huszadiknál 20 óra. A többi számnál az első és második lesz csak díjazva. Versenyek után díjkiosztás, amelyet este 8 órakor a palicsi vendéglő nagytermében tenevialom követ. Helyárak: gyeplégy 2 korona, ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér. Tanulmányi jegy 1 korona. A gyeplégy egyszerszind belepótló szolgál a tenevialomra is. Egyleti tagok és tanulók az összes helyek felét fizetik. Jegyek a szabadkai sport-egylet helyiségében (Kossuth Lajos-utca) és a rendezőségénél kaphatók.

Fürdő-részvénytársaság. Nemes-Militicsen és vidékén mozgalom indult meg, hogy a ns.-militicsi gyógyfürdő érdekében helyes alapokra fektetendő nagyobb szabású részvénytársaságot kellene alapítani. Ennek megbeszélése f. hó 14-én (vasárnap) délután 4 órakor a szives érdeklődők tisztelettel meghívotnak a militicsi fürdőházhoz.

A tanulók felvétele a zombori felső kereskedelmi iskolában. A tanulók beírása szabályosítottan csak szeptember hó 1., 2. és 3-án történik: tekintettel azonban arra, hogy az alsó és középső osztályba csak 40—40, a felsőbe pedig csak 30 tanuló vehető fel, az igazgatóság, a beíratási, könyvtári és értesítői díjaknak, összesen 3 ftrt 50 krnak lefizetése mellett a tanulók felvételét már az iskolai nyári szünetben is biztosíthatja. A felső kereskedelmi iskola három osztályból áll; az alsó (I.) osztályba oly tanulók vétetnek fel, akik a gimnásium, real, vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel végezték el. A felső (III.) osztály tanulói a tanév végen a vallás- és közoktatási és a kereskedelmi miniszterek biztosi jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek. A helybeli tanulók évi tandíja 20 ftrt, a vidékieké 30 ftrt, amely előleges felévi részletekben is lefizethető; ezen kívül fizetendő: beíratási díj fejeben 2 ftrt, a német francia nyelvi társalgási órákért, a tornász és vivás tanításáért feleveníkt összesen 3 ftrt, az ifjúsági könyvtárra 1 ftrt és az értesítőre 50 kr. Szegény sorsu, jeles tanulók teljes tandíjmentességben részesülnek és tankönyvekkel is ingyen láttnak el. — Minden egyebre nézve az igazgatóság írásbeli, vagy szóbeli megkeresésre készséggel ad felvilágosítást és szivesen ajánl vidéki szülőknek tiszteséges családokat, amelyek tanulókat havi 16—30 ftrtért teljes ellátásra elfogadnak. Zombor, 1898. évi július hó. — Az igazgatóság.

A kanizsa becsület. Szomorú jelet adta közelegeteztetnek és becsületességének O-Kanizsa község kanasza. Mint levelezőnk írja, Szakala Péter kanasz vasárnap pisztolyával a fejébe lőtt. A halantéknak irányzott golyó celt tévesztett és a szerencsétlen embert megfosztotta mind a két szemével. A falusiak véresen akadtak rá a mezőn a kanaszra, a ki sirva vallotta meg, hogy azért akart meghalni, mert a csűrheől elvesztett — két malacot. A szánalomra méltó vak embernek kilenc gyermeke marad most kenyérkerő nélkül.

Műkedvelő előadás. Augusztus 7-én tartotta a bács-bresztováci ifjúság műkedvelői előadását, amely úgy erkölcsileg, mint anyagilag a legfényesebben sikerült. Az előadás minden pontját viharos tüsssal jutalmazta a közönség, amely nem győzött betelni a szereplők dicsérésével. Az anyagiakra vonatkozólag értesíti a rendezőség a közönséget, hogy a 15 ftrnyi tiszta jövedelmet a helybeli szegények javára fordítja. Feltűzettek: Bach János, Zányi Bódó 4—4 kor., dr. Rudy Béla 3 kor., Petkó Ferenc, Sztankovits Bránkó (O-Szapár) 2—2 kor., dr. Goldberger Gyula, Groszman Lipót, Jauch József, Rada Károly, Sebucz Nándor, Sztankovits Borivoj, Zányi Lajos, N. N. 1—1 kor., dr. Bayer Alajos, Hidassy József, Paschke Sándor, Schmolka Mór 60—60 fillért, kiknek ezuttal mond köszönetet a rendezőség. — Jelen voltak, nők: Bayer Alajosné, Scultéy Kalmanné, Mikovics szül. Gyarmathy Lina (Filipova), Gász Antalné (Prekaja), Gunde Henrikné (Ujvidék), Stumpfögger Györgyné és Kalmanné, Steib Mihálné, Jakobb Józsefné, Pettkó Ferencné, Klanszky Nándorné, özv. Csepella Ignácné, Groszman Lipótné stb. Leányok: Bayer Vanda, Perky Mariska (Kis-Szapár), Kohn Elvira (N.-Kikiuda), Klopka nővérek, Kvanduk Mariska, Váci Berna (Szeged), Steib Korina, Csepella nővérek, Ehrlich Nina, Bajaj Olga (Zombor) stb.

Próba-bál. Landau Lázár táncmester folyó évi augusztus hó 13-án, azaz szombaton a „Vadászkürt”-szállóba disztertemben próba-bált rendez. Belépti díj személynként 1 ftrt, család 3—4 személynél 2 ftrt 50 kr. A nem táncoló közönségnek karzati jegy 80 kr. Kezdeté 8 órakor. Tancrend: Csárdás, rezgő, keringő, lengyelke, négyes. Másor. Szóló táncok: Magyar szóló jelmezben. Hoffmann Ilonka és Korapatinszky József, Mangliar Janka és Steiner Gyula, Náray Jolánka és Fuderer István, kisasszonyok és urak. Spanyol tánc jelmezben. Drakulits Ivánka, Bikár Miczuska, Moits Mariska, Markovits Ilonka, Náray Erzsike, Thész Annuska, kisasszonyok. Valcer, Mignou, Menuettből, összecallított szólót bemutatják: Drakulits Ivánka, Bikár Miczuska, Markovits Ilonka, Pandurovits Stefánia, Thész Annuska, Náray Erzsike, kisasszonyok. Pas de Quatre, társalgó magyar polka, kreic polka, szelencsica, császár korona szerb tánc. A szerb táncokat bemutatják: Sztójsits Mariska, Sztójsits Zsófia, Moits Mariska, Bikár Miczuska, Pandurovits Stefánia, Bruder Mariska, Bikár Milena, Drakulits Ivánka Sztórnóra után: Soupée csárdás, rezgő-noválasz, négyes, keringő, pas de quatre és kreic polka, gyorspolka, csárdás viraditg.

Összegyűlték a lovak. Szabadkáról írják: Czvin Péter kedden a szállásokon egy cseplőgépet huzatolt, egyszer csak, nem tudni hogyan, a szerencsétlen ember, ki az első lovakat vezette, felbukott, a lovak rágyúltak és mire a többi kocsisok a jajtátására hozzá siettek és kivonszolták a lovak patái alól, lábai össze voltak törve és teste több helyen súlyosan megsérülve. A szerencsétlen embert a „Mária Valéria” kórházba vitték, hol rögtöní ápolás alá vették, de életben maradásához kevés a remény.

Korheli jégverem. Csávoly községben minden év augusztusában szokták megtartani a bucsut. Az idei bucsuról azt írja levelezőnk, hogy megtartották ugyan, de nagyon szomorúan és nagyon szárazon, mivel a publikum számára bebűtött harminckett hordó sört a bucsura virradó éjszakán a jégverem az utolsó kortyig megitta. A dolog úgy történt, hogy Stampf Alajos koresmáros, aki erősen készült a bucsura, 32 hordó sört rakott be a jégverembe, hadd bírjón ki a szomszaj nép számára alaposan. Seile Adam, a szomszéd koresmáros azonban irigy szemmel nézte ezt az előkészítetelt, az éj folyamán álkülcseal bement a jégverembe s mind a harminckett hordót kifurta. Reggel, amikor a koresmáros a jégveremben megjelent, hogy a nép számára az első hordót csapra tesse, remülten tapasztalta, hogy valamennyi hordó lyukas és természetesen tress, a jégverem pedig, amely az éj folyamán saját külön bucsut tartott, a szó legteljesebb értelmében a sárga földig leitta magát s tökéletesen elázott. Így történt, hogy nemesak jeges sört, de még jégbeültt vizet sem lehetett a bucsu napján kapni, mivel a jégverem jégéből egyetlen jeges sem maradt. A hamarosan mozgósított esendőség a jégverem bucsujának rendezőjét Seile Adam koresmáros személyében kiderítette s az ügyet a bíróságnak adta át.

Megmérgezett gyermekek. Horváth Mihály kelebai lakosnak két kis fia, a három éves Mihály és az öt éves Lukács a mult bétén este kimentek a rétre játszani. Játászás közben különféle fűvet szedtek össze, a melyből ettek is. A fű köztöt belendek mérges fű is volt s ennek következtében mindkét fű rosszul lett. A megrémült apa azonnal bement Szabadkára és egy orvosnak elmondta az esetet, ez ellenérget irt, a melyet a két kis fiu bevett. Lukács ellenmérgetől jobban lett, míg Mihály még aznap este meghalt. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek.

Fürdőlevél Nemes-Militicsről.

Nemes-Militics, 1898. aug. 8.

A mióta a fürdőlevelek évadja beköszöntött, mert hát szerkesztő és olvasó közönség jól tudja, hogy ilyen is van, mindig vártam, hogy majd Nemes-Militicsről is olvasok egyik vagy másik helyi lapban tudósítást, de mert e várakozásomban mind ez ideig esélodtam, engedje meg t. szerkesztő ur. hogy avatottabb fürdőudósító bianyában én álljak be a mi saját külön Palicsunk énekesének.

Hat én nagyon jól tudom, hogy azok előtt, a kik már használták a militicsi tó vizét, nagyon is nyitott kaput döngtetnek, ha ennek a viznek gyógyerejéről, hasznáról írnek, a kik pedig még nem használták, azok nekem a gyógytudományok terén laikusnak úgy sem igen hinniek el, mert már gyöngéje az embernek, hogy földi nyavalyai ellen a messze távolban szeret orvoslast keresni s majdneom abszurdum számba venni, hogy kinző reumájától 11 kilométer távolságra találja meg a szabadulást, épen azért nem is mint gyógyfürdőről akarok én Nemes-Militicsről írni. Irja majd meg arról tapasztalatait, észleleteit, a ki ehhez nálammal jobban ért, én csak mint kiránduló és nyaraló helyről akarok t. szerkesztő ur engedelmével lapjában egyet mást elmondani.

Itt azután elsők sorban a mi, zomboriak viszonyairól is kell foglalkoznom. Hát akármennyire megszokott dolog s talán halás téma is városunk hátramaradottságáról

írni, én mégis bátor vagyok konstataálni, hogy pár év alatt is Zombor nagyon haladt. Igaz, vannak még dolgok, a mikben hátra vagyunk, de hát én Istenem, egyszerre nem megy minden. Tény azonban, hogy Zombor épül, Zombor halad. Mindennap városiasabb lesz, az eddig nagyobbára kertül szolgált tress telkek beépülnek, a város fásítása olyan mintaszertű, hogy én ennek alig tudok párját, mégis a város épülésével én okszerű összefüggésben találom azt, hogy a zombori közönség nyaraló hely után törekszik.

A régiebb időben úgy volt, hogy a legtöbb embernek meg volt a szállása, szőlője, a mely ha bort nem is igen termelt, de bár alkalmas volt arra, hogy oda a gazda, esetleg vendégeivel is, ki-kiranduljon, ott ha épen kedve tartotta, egy-két hetet eltöltve pihenjen. A vendégek közé legtöbbszörre aztan azok tartoztak, a kik szállás és szőlő híján szükölködtek. A város társadalmi viszonyainak változtával egyrésztől mindevesebbé vált azok száma, a kik privat kedvtelésekre szállásokat s még inkább, a kik szölöket tartottak s mindinkább növekedett azok száma, a kik szőlővel, szállással nem bírnak ugyan, de hivatali s kereseti viszonyaiknál fogva mintegy kényszerítve vannak egyrésztől arra, hogy az egész nyarat vagy annak jelentékeny részét Zomborban töltsék, másrészt épen ezért legalább az esti órákat szabadban óhajják eltölteni. Ez a közönség az, mely nyaraló, üdülő helyet kívánva, Nemes-Militicsnek a fürdő közönségét fogja adni. Az a hivatalnok, a ki néhány heti szabadságidején kívül a városhoz van kötvé, bizony szivesen fogja családját Nemes-Militicsre küldeni s majd a delutáni hivatalos órák elteltével ő is kirándul család-jához. A vasuti közlekedés majd a kívánalmakhoz alakul s én azt hiszem, ha az igazgatóság az idei latogatottságról meggyőződik, nem fog legkevésbé sem idegenkedni egy delutáni közlekedésről is, úgy a hogy gondoskodni.

Hogy aztán, ha a nyaraló hely egyttal fürdőhely is s hozzá épen sok kellemetlen nyavalyától megszabadító gyógyfürdőhely is, az ennek a nyaralóknak csak nagyon is előnyére válik.

De most veszem csak észre, hogy visszaélve t. szerkesztő ur türelmével, mindeztideig csak Nemes-Militics jövőjével foglalkozom s egyáltalán nem írok arról, a mi már van. Pedig hát erről is érdemes írni. Tudjuk, hogy Nemes-Militicsen évek előtt is volt egy olyan uszoda-féle, a mit azonban eladtak — deszkának. A tó szerencsére megmaradt, mert nem licitált reá senki. Ilyen állapotban volt a nemes-militicsi fürdő ügye, a mikor azt Darazsy István nyug. százados kezébe vette, a ki kétségtelenül elismerésre méltó buzgósággal iparkodott a semmiből valamit teremteni. S ez sikerült is neki, noha alapjában elhibázta a dolgot. Forintos részvényekkel (?) (mert hát két korona volt egy ugynevezett részvény ára) nem lehet maradandót teremteni. No meg aztan kanapé processzusok is kerültek a fürdőnek ügyébe, a melyek aztan valóságos perekké nőttek ki magukat, úgy, hogy a fürdő tényleg most is bíróságilag bevezetett zargonduok kezelése alatt áll. No, de ezekben a perekbe beleszólni legalább is hallatlan dolog s ne is legyen ezekről többé szó. Tény az, hogy a tónál legett fürdő a zargonduok kezelése alatt újra és szebben felépült s tény az, hogy különösen vasár- és ünnepnapokon a zombori közönség állandóan nagy számmal keresi fel ezt a nagyon könnyen hozzáférhető üdülő helyét a városnak. Hogy a militicsi intelligencia is teljes számmal látogatja fürdőhelyet, ezt talán mondanom is felesleges, de ha bizonyítani akarnám, bizonyítékul elég lenne felhoznom azt, hogy a fürdő kicsalpa magányából, a Balatonnak élénk sajjalkozására, már mintegy 10 év előtt kuriajába visszavonult Jóska barátunkat is, a ki ennyi idő után először is a fürdőhöz menendő, lépte át bázának küszöbét.

Hosszabb-rövidebb tartózkodásra már több idegen került Nemes-Militicsre. Ez a fürdő közönség aztan a helybeliikkel egyesülve, vasárnap esténként „kränzchen”-né alakul s hajualig tambura zene mellett járja nemesak a kállai kettőt, de a négyes szövevényesen-szövevényesebb figuráit. A beavatottak már bucsu-bálról is beszélnek, a melynek szenzációja is lesz, a mennyiben ezen kränzchenek egyik fáradhatatlan rendezője: Jasó barátunk a négyesben egy olyan figurát kombinált össze, melyben kvaterkázni is fognak.

Erről a szenzációs négyesről, ha szerkesztő ur megengedi, „külön” fogok tudósítani.

..... Y CZ.

Közgazdaság.

Hogy nyerhetünk jó szénát.

Allattenyésztésünk prosperálása s a takarmány-termelés a legszorosabb összefüggésben áll. Minél jobb és minél több takarmányt produkálunk, annál inkább vagyunk képesek az okszerű takarmányozás követelményeinek eleget tenni, annál inkább biztosíthatjuk állataink egészséges erőteljes fejlődését s ezzel tenyésztésünk sikerét. A takarmányozás okszerű kiviteléhez egyik újszólvaan legnékülözhetlenebb anyagunk a jó réti széna. A jó réti széna képezi alapját a szántóföldi termények sikerülésének is, mert ha jó a széna, állatállományunk is jól táplalkozik, ha jól táplalkozik, jó trágyát ad, ez pedig a szántóföldnek válik hasznára.

Az a kérdés tehát, hogy mikéut lehet jó szénát előállítani. E kérdésre a legtöbb gazda azt a választ adna, hogy mesterséges uton nagyon kevés befolyást gyakorolhatunk erre, mert a széna jósága legfőképp a természettől, különösen az időjárastól függ. Pedig a dolog nem így áll. Igaz ugyan, hogy az időjárás s a természet tényezői egyáltalán nagyban befolyásolják a széna minőségét, de ezen kívül külső körülmények is játszanak közre és pedig nem jelentéktelenül. Ilyen körülmény elsősorban az, hogy minő növényeket választunk ki a fűkeverék összeállításához. E tekintetben a legtöbb nehézség szokott felmerülni. Ha valaki egy új rétet alakít, a legtöbb esetben magkereskedőhöz fordul tanácsért az iránt, hogy minő növények magvait vásárolja meg. A magkereskedő szolgál is tanácssal, de abban nincs köszönet, mert ő ép oly kevésbé mondhat jó tanácsot erre nézve, mint az, akinek ily irányban csak halvány fogalmi vannak. A rétalakításnál felhasználando fűkevereket magának a gazdának kell összeállítani, s szolgálaton neki e tekintetben útmutató ama vadon is előforduló jó minőségű pásztifele és leveles növények tömege, melyet az alakítandó rétetértület közelében talál. Ha ezen növények magvait hozatta meg, úgy megvetette alapját annak, hogy réjtéről jó takarmányt nyerhessen.

De ezzel még nem tett eleget. Igen fontos tényező a talaj előkészítése is, értvén ez alatt részint a különböző talajművelő eszközök helyes alkalmazását, részint a különböző trágyaszerek használatát. Az eszközöket illetőleg nagy szerep jut az ekének, boronának és bengernek; ezek együttes alkalmazásával készítheti el talaját úgy, hogy abban a fiatal növényecskék megtalálhassák mind ama tényezőket, melyek fejlődésükhöz szükségesek. Fő dolog a talaj megmunkálásánál az őszi mély szántás s a tavaszi — vetés előtti — porhanyítás. A trágyázás mikénti keresztülvitele a tápanyag készletétől függ. Ebben csak annyit jegyezzünk meg, hogy az istállótrágya mellett a műtrágyák alkalmazására is ki kell terjeszteni figyelmünket, mint a mely anyagok bivatva vannak az istállótrágya hiányait pótolni. A káli és foszfor-sav tartalmu trágyának réti növényeknél kiváló jelentősége van. Vízvezető barázdák készítése, vakandurások elegygetése, mélyedések kitöltése mind oly tényezők, mely a rét jókarban tartásához elkerülhetlenül szükséges. A rét alakítását követő esztendőben, mihelyt a többi kulturánövények tenyészete megindult, alkalmazzuk a fogasboronát, vagy a külön e célra konstruált rétboronát. Ezen eszközökkel előmozdítjuk a levegő cirkulációját, a gyomok elpusztítását, s különösen kissé vizenyösebb területeken a fejlődést annyira gátló mohok eltávolítását, továbbá a réti növényzet gyökörzseinek megsértését, mi által azok újabb, erőteljesebb fejlődésre serkentetnek. Ha ezen munkálatokat évről-évre folytatjuk s e mellett a tápanyag visszapótlásáról műtrágyák alakjában időnként gondoskodunk, s végül a letakarításnál mindenki által ismert szabályokhoz alkalmazkodunk, úgy bizonyára meg leszünk elégedve szénánk minőségével és jóságával.

A jó sörárpa ismertető jelei.

A sörárpa kiállítások bebizonyították, hogy a finom fajtisza sörárpa ára, és szakszerű gondos mivélés mellett a terméshozam is jóval magasabb, mint a kétes eredetű és különböző fajtak elegyéből álló közönséges árpáé. Ha vékony és vastaghéjú, korán és későn érő árpa van összekeverve, ezek egyenlőtlenül dagadnak és csiráznak s így egyáltalán nem elégítik ki a sörfőző igényeit. A sörárpa jóságának megbírálásánál a következő szempontok a mérvadók.

Az összes arpafeleségek között legnagyobb termést a tisztán tenyésztett nemes Chevalier-árpa adja a neki megfelelő talajon; ez egyszersmind sörgyártási célokra is a legjobb. Ennek megbírálására, hogy az árpa fajtisza-e, hogy tehat nincs-e közötté közönséges árpa, imperial, hatsoros árpa stb. ismerünk kell annak jellegét. A Chevalier-árpanak vastag, gyengén és röviden szőrölt tőszalkája van, míg a paraszt arpáké rendszerint feltűnően látható bosszuszőrű. Az imperial-árpanál a mag alapjának egy jellegzetesen kiemelkedő türemlése van, míg a Chevalier-árpanál e helyen egy kis lapocska látható. A hatsoros arpanál a fűzér két oldalra némileg görbült és tengelye körül erősen hajlított, míg a közepő mag ér alakú. Kiválóan fontos, hogy a szemek nagyságra, színre, lisztességre, vékonybujuságra a lehető legnagyobb egyformaságot mutassák, mert eektől függ az egyforma csirázás. A havas, nehéz szemű árpa több keményítőt, a karsu sovány árpa több rostot és fehérnyét tartalmaz. A kifogástalan vetőmag hektoliter sulya legalább 68 kg. és 100 mag sulya 4-5 gramm legyen.

Minél finomabb hejja van az arpanak, annál kisebb százalékat teszi az a magnak s annál több extractadó anyag van a magban. A finom hejját a finom fodros toklás mutatja. Az árpa színe világos halványárga és nem szítrkés.

Ha az árpa nincs jól megérve, akkor több kevesebb zöldes színt mutat. A szem szétharapásakor annak belső szerkezetét iránt tájékozódunk; megérezzük, hogy az kemény-e, vagy könnyen törhető; ize tisztán édeskés legyen, ne pedig dohos, vagy savanykás. Az árpa szaga tisztán szalmászú, a dohos szagu árpa gyakran csak felerészben csirázik. A vetőmag ment legyen minden gyommagtól és törött szemtől. A cséplőgép, különösen ha a dob szükre van állítva, a szemek csúcsát letördeli, miáltal a csira megsérül vagy el is pusztul. A cséplésnél beálló repedéseken penész szokott mutatkozni, miért is a kései cséplés a vetőmagra nézve előnyösebb.

A sörgyáros nem szereti, ha az arpanak 8%-nál több protein van s azt óhajtja, hogy az árpa minél lisztesebb legyen; ezt megfelelő mivéléssel vagy a talajnak celszerű trágyázásával lehet elérni, nevezetesen az arpatalajokat nem szabad nitrogéndus trágyákkal túlböven ellátni, tehat sem istállótrágyával, sem chilislétrómmal, hanem inkább foszfor-savdus ásványi trágyákkal, nevezetesen pedig szuperfoszfáttal, amely nemcsak a termést fokozza jelentékenyen, de az árpa minőségét is lényegesen javítja.

A sörárpa termelés igen jövedelmező, ha megfelelő viszonyok között gazdálkodunk; a jó sörárpanak mindig van piaca s többnyire igen jó áron értékesíthető, de termelése a kedvező talaji és éghajli viszonyokon kívül szakértelmet, sok utánjárást és kiváló gondozást igényel.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-üggyvéd.
Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Üzlet eladás.
A Zomborban, Zrínyi-utca-ban fenálló
tejcsarnok,
berendezéssel együtt, családi viszonyok miatt, azonnal átadandó. Bővebb felvilágosítás ugyanott nyerhető.

VI. sz.
kgy. 1898.

Arverési hirdetmény.

Alulírt községi előjáróság közbirre teszi, miszerint Csantavér község tulajdonát képező nagyvendéglőt (6) hat egymásutáni évre vagyis 1899. évi január hó 1-től 1905. évi december 31-ig terjedő időtartamra **folyó évi augusztus hó 20-án d. u. 4 órakor** a község ház tanácstermében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja. Kikiáltási ár 1000 forint.

Az árverési feltételek az árverés megkezdéséig alulírt előjáróságnál bármikor megtekinthetők.
Kelt Csantavéren, 1898. évi augusztus 7-én.

Jordán Béla, **Földi Máttyás,**
jegyző. 2-1 bírő.

3492. sz.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Mohol községben elbocsajtás folytán megütrült 240 frt évi és 30 frt rubaatalánnyal egybekötött gyalog rendőri állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felbírtnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy katonai igazolvány, orvosi bizonylat és erkölcsi magaviseletét igazoló községi bizonyítvánnyal felszerelt sajátkezűleg írt kérvényüket **1898. évi augusztus hó 22-ig** alulírott előjáróságnál annál is inkább adják be, mert később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Moholon, 1898. évi augusztus hó 6-án.

Mikosevics Antal, **Erdélyi Fülöp,**
jegyző. 3-2 bírő.

Kiadó ház.

Zomborban, szóntai-ut 210. szám alatti új lakház **folyó évi november hó 1-től** kiadó.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos
Angyal János.

3-3
3475. sz. A zombori kir. ügyészségtől.
k. ii. 1898.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszteriumnak 45276/1898. III. B. számú magas rendelete alapján közbirre tételik, miszerint a zombori kir. törvényszéki fogházépületek cseréptetőzetének javítása körül szükséges cserépező munkák, valamint a szükséges anyagok szállításának biztosítása céljából a zombori kir. ügyészség hivatalos helyiségében **1898. évi szeptember hó 1-én d. e. 9 órakor** zárt írásbeli ajánlatokkal egybekapcsolott árlejtés tartatik, melyre a vállalkozni óhajtok ezennel meghívtnak.

Kikiáltási ár: 154 frt, bántópenz 15 frt 40 kr; zárt írásbeli ajánlatok a bántópenzzel ellátva a szóbeli árlejtés megkezdéséig nyújthatók be.

Árlejtési feltételek s műszaki iratok a hivatalos órák alatt a zombori kir. ügyészségnél betekinthetők.
Zomborban, 1898. évi augusztus hó 5-én.

Mayer Károly,
kir. alügyész.

KIADÓ LAKHÁZ.

Zomborban, apatini-ut 15. szám alatti lakház **folyó évi november hó 1-től** kiadó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos
Incze Gusztáv.

3-3
7875. sz.
tkvi 1898.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közbirre teszi, hogy Hercegh Miksa és társa budapesti cég végrehajthatóan Uglyesits Jéfta zombori lakos koresmáros végrehajtást szenvedő elleni 124 frt 36 kr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és a zombori kir. járásbírósg területén lévő, Zombor sz. kir. városban fekvő, a zombori 2930. sz. betétben A. I. 1-2 sorsz. 1635. és 1636. hr sz 369. ö. i. sz. ház és 181 ö. beltelekre és 88 ö. szőlőre az árverést 720 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1898. évi szeptember hó 27 napján délelőtti 10 órakor** e kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság árverési termében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 72 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántópenznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi július hó 10-én
A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. trvszéki bírő.

Jelzálogkölcson

filoxera által elpusztított szőlők ujonani befásítására 5³/₄%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra;

földbirtokra:

65 évi törlesztésre	4 ¹ / ₂ %
63 ¹ / ₂ " " "	4 ³ / ₄ %
50 " " "	5 %
30-40 évi törlesztésre	6 %
20-30 " " "	7 %

mellett ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr válaszbélyeg ellenében

Jadszko Ede,
14-14 Zombor, Prokop-ház, Szelence.

Ifj. Heindlhofer Róbert
Zombor.

Idei töltésű ásvány- és gyógyvizek:

Bikszádi, **Salvator,**
Borszéki, **Scheebergi,**
Carlsbadi, **Selters,**
Emsi, **Petőfi keserűviz.**
Giesshübl, **Hunyadi**
Krondorfi, **Ferencz József**
Lividia, **Zrínyi**
Margit, **Rakóczy**
Mohai Agnes, **Hereules,**
Marienbadi, **Levico,**
Polenai, **Ronecgo,**
Parádi, **Guber forrás.**
Rohitschi,

Borok, pezsgők, Martell cognac.
Szegedi és veronai szalámi, sajtok stb.
Cement, Carbol, Carbolineum, Tincortal nagyban és kicsinyben.

A cséplőgéptulajdonosok különös figyelmébe ajánlom I. rendű gépolajamat, nagyban és kicsinyben; továbbá **Tovotte** *—12 **zsir és cylinder-olajat.**

ENGEL MANÓ
„Bankbizományi üzlete” ZOMBOR.
Kossuth Lajos-utca 164. sz. I. emelet.

Van szerencsém a gazdalközönség b. figyelmét a Zomborban (Kossuth-utca) Takarékpénztárral szemben 164. sz. I. emeleten levő „**irodámra**” felhívni s tisztelettel felkérni, hogy ha akár **birtokszerzési,** akár pedig **betébláztott drágább kamatu adósságának** kifizetése céljából rövid vagy hosszabb idejű

törlesztéses olcsó pénzkölcsönre

szüksége volna, hogy hozzám, alulírott címhez, teljes bizalommal fordulni méltóztassék, miután általam az óhajtott **olcsó kölcsönhöz** a lehető legrövidebb idő alatt juthat.

A tőkét nem kell külön törleszteni, miután a tőke és kamat együttesen törlesztetik és a meghatározott időre az egész adósság elfogy.

A készpénzkölcsönök
3¹/₂ és 4%

kamatra kaphatók megfelelő tőketörlesztéssel 10 évtől 63 évig terjedő visszafizetés mellett.

Az intézet meghatározott időn belül a félnek a kölcsön nem mondhatja fel, ellenben a félnek jogában álland kölcsönét a meghatározott időn belül is akár egyszerre vagy nagyobb tőketörlesztések által tetszése szerint bármikor előbb is visszafizetni, mely esetben a kamatok csakis a tőkeösszeg kiegyenlítéséig fizetendők, ilyen visszafizetéseknél a tőkében már törlesztett összeg levonásba hozatik.

ENGEL MANÓ
„Bankbizományi üzlete” ZOMBORBAN.
A biztosítás ágazataiban és jelzálogkölcsonök terén jártas (üzletszerzők) utasok felvételnek.

7505. szám.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

O-Palánka községében lemondás folytán üresedésbe jött s 365 frt évi javadalmazással egybekötött végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. hó 25-ig** annál is inkább betérjesszék, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

N.-Palánka, 1898. augusztus 2-án.

Hipp Dezső,
főszolgabíró.